

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»
Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

== Γραφεία, Σοφοκλέους 3 ==

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ήμισυετησίαν: Έτησία Δρ. 20.— Έξάμηνη Δρ. 10.—

Ήμισυετησίαν: Φρ. 25.— Φρ. 15.—

Κάθε φύλλο λεπτά 40

Άγγελιαί και διαφημίσεις δραχ. 2 ο στίχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΙΑ γενναία επίθεση σημειώθηκε στον αστικό τύπο, από άφορμή την τελευταία γενική απεργία, έναντι του ύπουργού της Συγκοινωνίας κ. Παπαναστασίου. Τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο οι αστικές εφημερίδες δε δυσκολευτήκανε να φορτώσουν όλο το βάρος της τελευταίας απεργίας στον κ. Παπαναστασίον. Ός τόσο από όσα τουλάχιστο μπορούμε να ξέρουμε, ένα είναι βέβαιο, πώς ο κ. Παπαναστασίου χρησιμοποίησε όλη την έπιρσή του πάνω στους εργατάες για να απαλλάξει το κράτος από μια δυσάρεστη κατάσταση, που δημιουργήθηκε για ένα μικρό εύτυχως χρονικό διάστημα. Η κατάσταση μπορούσε να είναι πολύ χειρότερη δίχως τη συνδιαλλαχτική στάση του ύπουργού της Συγκοινωνίας. Ο κ. Παπαναστασίου το ξέρουμε πώς συμπαθεί τον εργατικό κόσμο, μα είναι γνωστό πώς δεν είναι ο άνθρωπος που θα εδνοήσει τις ακρότητες κι' όταν μια φιλελεύθερη κυβέρνηση έχει για πρόγραμμα της να υποστηρίξει τα δίκαια αίτηματα των εργατών, ύπουργοί της συνδιαλλαχτικότητας και της έπιστημονικής μόρφωσης του κ. Παπαναστασίου, με την έμπιστοσύνη μάλιστα του εργατικού κόσμου για εφόδιό τους, αποτελούν ένα πολύτιμο κεφάλαιο για μια κυβέρνηση και μια ασφαλιστική δικλείδα ακόμα για κάθε δύσκολη περίσταση. Ο αστικός τύπος αντί να κατατρίβεται σε προσωπικές έπίθετες κατά του κ. Παπαναστασίου, που είναι όλάτελα άφθως από αυτή την κατάσταση, θα πρόσφερε μεγαλύτερη ύπερσία στην κοινωνία αν μελετώντας βαθειά την κατάσταση αποφάσιζε να συντονίσει μαζί με τις κυβερνητικές και τις ιδικές του ενέργειες, υποδεικνύοντας ποιά είναι τα σάπια και κείνα που χρειάζονται θεραπεία για να μπορούσαμε να αποφύγουμε στο μέλλον παρόμοια δυσάρεστα κινήματα με όσο το δυνατό μικρότερο κλονισμό της κοινωνικής μηχανής.

Ο «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ», το έπίσημο όργανο του Μητροπολίτη, δημοσιεύει στο τελευταίο φύλλο του μια αποκάλυψη, που την χαρακτηρίζει κιάλας «διδασκαλική». Η τρομερή αυτή αποκάλυψη ένδιαφέρει το «Νουμά». Ο Σεβασμιώτατος δηλαδή ανακάλυψε μέσα στις γραμμές μας μια έμμεση όμολογία πώς κι' έμεις είμαστε από κείνους τούς ύπερπροοδευτικούς νεωτεριστές, που στήληθινά γιάμισε τώρα τε-

λευταία ο τόπος μας, και που προσπαθούν με έπιτηδειότητα να κρύψουν την ψυχική και διανοητική γύμνια τους κάτω από παχειά και φουσκωμένα λόγια για πρόοδο τάχα που δεν επιδέχεται άναβολή. Η διαφορά μόνο είναι πώς έμεις, κατά το Σεβασμιώτατο, έχουμε την έπιτηδειότητα να κρυβόμαστε. Λοιπόν μάς άδικεί ο Σος. Έμεις καταδικάσαμε φανερά και ξάστερα κάθε τάση φανερή ή πλάγια που με το πρόσχημα της προόδου σκοπό έχει να κλονίση σήμερα τα θεμέλια της θρησκευτικότητας του λαού μας. Ύστερα από τη δήλωση αυτή ο Σεβασμιώτατος έπρεπε να μείνει τέλεια ίκανοποιημένος. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψη από τώρα ποιές θα είναι οι θρησκευτικές ανάγκες του λαού στο μέλλον. Κ' η ιδέα της θρησκευτικότητας δεν μπορεί παρά να δεχτεί την έπίδραση των κοινωνικών όρων που με την παντοδυναμία τους δημιουργούν την εξέλιξη, τη φυσιολογική εξέλιξη, όχι τη βιαστική που θέλουνε μερικοί κούφιοι να πιάσουνε όπως στον τόπο μας. Το είδος, το ποσό της θρησκευτικότητας που θα χρειαστούνε οι λαοί στο μέλλον θα είναι ανάλογο με την καινούρια ζωή που θα δημιουργηθεί. Ό,τι τους χρειαστεί θα το κρατήσουνε, ό,τι θεωρηθεί από αυτούς έμπόδιο για την πρόοδό τους, θα το πετάξουνε. Άλλά γιατί να σήζητούμε σήμερα τέτοια προβλήματα που θα άπασχολήσουνε τούς λαούς στο μέλλον. Σήμερα κυριαρχεί η ανάγκη να διατηρηθεί ζεστό το θρησκευτικό αίσθημα στην ψυχή του λαού μας. Ποτέ δε θα έπακροτήσουμε έμεις τη θρησκευτική άδιαφορία που έπιτηδεύεται σήμερα η αστική τάξη και που κρύβει στο βάθος μια ψυχρή χτηνώδικη. Όπως έπίσης γελάμε σε βλέπουμε τις παιδικές άπόπειρες μειώσανε να στρατατάσουνε ή να μειώσουνε το κύρος ενός Δεσπότη, που κάτι αντίπροσωπεύει τέλος πάντων κι' σήτος σήμερα, μη φιλώντας το χέρι του, μπροστά μάλιστα σε μικρά παιδιά, άπλως για να δείξουνε χειροκφετημένη ψυχή. Ότι όμως παρόλληλα πρέπει να φροπιστεί ο λαός, σ' αυτό έπιμένουμε σαν κάτι αυταπόδειχτο. Κ' έπιτέλους ποιοί είναι αυτοί που ζητάνε να επαναστατήσουνε κατά της εκκλησίας; Οι άστοί; Μα αυτών τον τούς λείπει το ήθικό κύρος για να επιζητήσουνε μια τέτοια επανάσταση. Κ' έπειτα δείχνουνται κι' άχάριστοι άφου πάντα η εκκλησία στάθηκε πιστός σήμμαχος και βοηθός στις δουλειές τους.

Ο ΣΟ για το ζήτημα της επανάστασης του 21 έμεις ύποστηρίζουμε τη γνώμη πώς το 21 είναι έργο της αστικής τάξης μας. Το ζήτημα άναυτήχησε κι' όλλοτε πλατειά στο «Νουμά» και θα εΐτανε καλό ο Σεβασμιώτατος να ζητήσει τα παλιά φύλλα του «Νουμά» για να ιδεί τη συζήτηση ποιόγινε τότε. Με το να ύποστηρίζουμε τη γνώμη αυτή, δε σημαίνει πώς άρνισόμαστε την ένθνικότητα του άγώνα εκείνου και τη σύμπραξη όλου του έθνους. Το ζήτημα είναι ποιός καρπόθηκε τούς καρπούς της επανάστασης εκείνης. Αυτό δεν μπορεί κανείς να το άμφισθητήσει. Άυτά μα θεωρούνται κοινοτοπίες για όσους μελετούνε τα ζητήματα αυτά με το φως το άλάθευτο της κοινωνιολογικής έπιστήμης. Κ' είναι άληθινά περίεργη η γνώμη που διατυπώνει ένας άνόνημος κληρικός στο προηγούμενο φύλλο μας πώς το 21 δεν πρέπει να συγκρίνεται με τη Γαλλική επανάσταση. Γιατί; Τα κοινωνικά φαινόμενα

από τους ίδιους νόμους κυβερνιούνται και με την ίδια επιστημονική μέθοδο πρέπει να εξετάζονται. "Η και στα επιστημονικά ακόμα ζητήματα εμείς οι Ρωμιοί πρέπει να αποτελούμε εξαίρεση από τον άλλον κόσμο ;

Σ Ε ΕΝΑ όμως σπουδαίο σημείο το όργανο του Μητροπολίτη σωμαίνει περιεργα. Έμεις είπαμε πως η Έκκλησία σε όλο τον καιρό της σκλαβιάς στάθηκε πάντοτε αντίμαχη προς την ιδέα του δημοτικισμού και πως αν σώθηκε η δημοτική γλώσσα, αυτό το χρωστάμε στα βουνα που γεννήσανε το δημοτικό τραγούδι και στον πολύ λαό. Τι απαντάει σε αυτά ο Σεβασμιώτατος ; Το ότι βροθήκανε καμπόσοι κληρικοί σε όλο αυτό το διάστημα που μιλήσανε ή γράψανε δημοτικά, αυτό δεν μπορεί να το επικαλεστεί η Έκκλησία σαν οργανισμός για δικαιολογία της, όπως έχει την άφελα να πιστεύει ο ίδιος άνωνυμος κληρικός που κρύφτηκε πίσω από ψευδώνυμο για να διαφεντέψει το συντηρητικό της εκκλησίας, διαφεύδοντας έτσι ο ίδιος τον εαυτό του.

Υ ΣΤΕΡΑ από τον «Προμηθέα και Σίσυφο», το άπεροχο συμβολικό δράμα της Πολωνέζας ποιήτριας Μαρίας Κονοπνίτσκα, που τόσο άρεσε κ' ένθουσίασε και που η Έκδοτική Έταιρεία «Τύπος» το τυπώνει σε ξεχωριστό βιβλίο για να διαβαστεί ακόμα περισσότερο, όπως του άζει, δημοσιεύουμε στο σημερινό φύλλο άλλο άριστούργημα της Ρωσικής φιλόλογίας, τον «Τόιχο» του Άντρέγιεφ, που στέκει πλάι στο «Κόκκινο γέλιο» και στο «Dies irae» του μεγάλου Ρώσου συγγραφέα. Με τον «Τόιχο» ο Άντρέγιεφ συμβολίζει τη σημερινή άστική κοινωνία, που οι λύτερες ψυχές θέλουν να τον ξεπεράσουν και πεθαίνουν με τ' όνειρο αυτό. Τον «Τόιχο» τον μετάφρασε για το «Νουμά» όλοζώντανα από το Ρωσικό η Δα Άθηνά Σαραντίδη, που είχε μεταφράσει και το κριτικό γράμμα του Γκόγκολ, το τυπωμένο στις σελίδες 416—418.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ

Πέχτον τὰ λούλουδα. Σωροί ζεμπούλια, πασχαλιές, τριαντάφυλλα, γαρύφαλα, γλυσίνες, κνλαμιές ογογκολών και της Ζωής σκεπάζουν το τραπέζι. Μιά μουσική μακρόσυρτη τραγούδια ογοπαίζει.

Τί κι' αν σιά τζάμια ξεγλυσιτρούν το ήλιον σιερνές (άχιδες ; Της Σάμιον το κραι κερουόν ξανθές θεραπεινίδες, όλα γιοστίζουν και ξεγυούν την παγερή βραδνά κι' ο θάνατος άπλώνεται γλυκός οά μρωδιά.

Και σ' ένα γέλιο κόκκινο, οά μεθνομένη έταιρα, σιά ρόδα το ήλιογάβαλον οβύνει τ' Άπρίλη ή μέρα, ενθ βιολιέτες πάνωθε γοργοκυλούν με όρη, λές σαθανώνουν στη σιωπή τώχρό της το κορμί.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΠΑΡΕ ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΣΟΥ . . .

Πάρε τὰ δώρα της ψυχής σου νάρης σου έτοιμάσα τη μάρη κάμαρά μου. Στον κήπο μας άρρώστησεν ο Μάρτης κι' άρρώστησεν ο Μάρτης στην καρδιά μου. Πάρε το πόνο σου τη σούρα κ' έλα. "Όλα δέ να σ' άρέσουν" έχω κόγει το ρόδο, στο παράθυρο, που έγάλα την άσθηρή μας βλέποντας την όψη. Πάρε γλυκά τον οίχο σου να φτάσσης και πάρε το καμμού σου τη γαλήνη σιά μάτια μου το χέρι δά περάσσης, το βραδνό μου δέος για ν' άπαλέγη.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΝΩΓΜΗ

Άγαπητέ «Νουμά»,

Την περασμένη Κυριακή τ' άπομειόμερο όρο ξένοι, άφου έκαμαν μιá γύρα πάνω στην Άκρόπολη, θέλησαν να έπισκεφτούν και το Μουσείο δέν είχαν όμως προφάσει να καιθεούν τη σκάλα που είν' εμπρός από την έξωπορτα, όταν ζάφην μιá δυνατή φωνή τους έσταμάτησε. "Ήταν ο γέλακας, που σιεύκτιαν επάνω στην ταράσια (300 μέτρα μακρυνά) κι' απαγόρευε σιδν καθένα να πλησιάζη το Μουσείο με το ίδιο ξεφωνητό που μεταχειρίζεται ο τοσπάνος όταν θέλλη να μαλώση την κατοίκα του που ριζεται να ρημάξη κανένα έρημο δεντροάκι.

Οί ξένοι σιαθήκανε κάμποσα δευτερόλεπτα στη θέση τους προσπαθώντας να εξηγήσουν αυτό το «έ έ έ έ έ . . .» του γέλακα—και ποίος ξέρει τί θάβαζαν σιό του τής αν κάποιος—επισκέφτης κι' αυτός—δέν είχε την καλωσύνη να τους δώσει να κωταλάσουνε πως το Μουσείο την Κυριακή μονάχα το πρωί είν' άνοιχτό. "Ετσι οί φιλόμουσοι ξένοι βροθήκανε στην ανάγκη να φύγουνε.

"Αν οί επισκέφτες ήσαν Ρωμιοί το πράγμα δέ θα μούκανε καμμιά εντύπωση (έχομε συνηθίσει βλέπεις σ' άλλα πιο χειρότερα), μα άφου ήσαν ξένοι έχω, θαορώ, το δικαίωμα—σαν Γρεκός κι' έχω—να ρωτήσω τους άρροδιούς τί τους χρωστάνε να μās παρουσιάζουνε σιά μάτια των Έθρωπαίων για χιτηρανθώπους. Γιατί αυτός ο χαρακτηρισμός μās πρέπει όταν ένα μοναδικό μουσειό—σαν το Μουσείο της Άκρόπολης—τόχομε κλειστό άκριβώς τότε που έχει καρσις δινδ ώρες καιρό για να το προσκνηθήση—κι' όταν τη γύλαξη του έχουμ' άνοθέσει σ' άνθρωπους που δέν έτυχε να έήσουνε σιά ξένα ούτε άκούσανε ποτέ να γίνεται λόγος για ενγένεια...

Μ εάγάπη ΣΚΡΙΠΕΡΙΑΤΗΣ

Υ. Γ.—"Ισως μās πούνε πως την Κυριακή τ' άπόγεμα όπως όλα τὰ μαγαζιά έτοι και τὰ μουσειά πρέπει να ναι κλειστά. . . Ναί' μα τότε, χριστιανοί μω, ως που να συνηθίση ο κόσμος, πρέπει να κάνετε εν' από τὰ δυό:—"Η να κρεμάσετε μιá ταμπέλα και να γράψετε «κλειστό λόγω της Κυριακής άογίας» (δπως κάνει κι' ο υπακάλης της γειτονιάς μου). ή να δέσετε έξω από την πόρτα έναν άνοιό σκόλο !

Σ,